

Miljø og Fødevareministeriet
Slotsholmsgade 12
1216 København K.
mfvm@mfvm.dk

København 4. april 2018

WWF Verdensnaturfondens hørings svar på udkast til Lov om projektering og anlæg af et vildsvinehegn langs den dansk-tyske landegrænse (sagsnummer 2018 -2437)

Den 22. marts 2018 blev det kendt, at Regeringen og Dansk Folkeparti vil bruge 80 mio skatte kroner på at opsætte et formentlig 1½ meter højt grænsehegn mod Tyskland af endnu ukendt udformning med det formål at forhindre vildsvin i at vandre ind sydfra. I dag – 5.4 - udløb høringsfristen.

WWF Verdensnaturfonden skal indledningsvist beklage **den uhørt korte høringsperiode**, som endda har forløbet hen over en Påskeferie. Korte høringsfrister er en uskik og demokratisk beklageligt, da de høringsberettigede parter bl.a. har yderst vanskeligt ved at indhente eksterne informationer og supplerende oplysninger.

Fx har WWF Verdensnaturfonden samme dag som høringsmaterialet blev udsendt (22.3), bedt Miljø- og Fødevareministeriet om supplerende oplysninger og aktindsigt, hvorom departementet allerede den 23.3 uden nærmere begrundelse meddelte: "*Ministeriet har desværre ikke mulighed for at færdigbehandle din anmodning inden 7 arbejdsdage efter modtagelsen. Miljø- og Fødevareministeriet forventer at færdigbehandle din anmodning inden 14 arbejdsdage fra i dag*" (Ref: MFVM Id nr.: 3502467). Dvs at det ønskede materiale vil komme EFTER høringsfristens udløb.

WWF Verdensnaturfonden har i ovennævnte anmodning forsøgt, forud for dette hørings svar, at indhente nærmere oplysninger fra ministeriet om hegnets udformning, samt ikke mindst dets effektivitet – fx i form af artikler, rapporter eller notater. Disse oplysninger må vi forvente ministeriet allerede er i besiddelse af forud for lovforslaget, men altså ikke har ønsket at udlevere i tide. Dette er uacceptabelt.

Endvidere må WWF Verdensnaturfonden konstatere, at hele **forarbejdet mht lovforslaget om opsættelse af vildsvinehegnet er foregået uden forudgående dialog eller information af fx Det Grønne Kontaktudvalg eller Vildtforvaltningsrådet**, hvilket ligeledes må anses for stærkt beklageligt og uhensigtsmæssigt.

Vi kan kun tolke forløbet som et ønske om at haste dette lovforslag igennem med mindst mulig offentlig indsigt og inddragelse af naturbeskyttelsesinteresser.

Generelle bemærkninger om vildsvinehegn

Vildsvin er en naturligt hjemmehørende art i Danmark, som er vigtig for natur og biodiversitet. Vildsvin er én af de nøglearter, som mangler for at skabe mere dynamik i naturen. Det skaber dyrene ved fx at rode i skovbunden og på skov-enge, så der bliver plads til bl.a. lys- og varmekrævende planter og insekter.

for a living planet®

Af samme grund sættes vildsvin ud flere hegnede privatejede naturområder herhjemme. De forbedrer områdernes biodiversitet.

Regeringen og DF har erklæret udryddelse af den dansk, hjemmehørende økologisk nøgleart – i samarbejde med jægere, der kan skyde vildsvin døgnet rundt. Det er beklageligt og set fra WWF Verdensnaturfondens side en meget utidssvarende biodiversitetspolitik, i et land som mangler store pattedyr, vildere natur med naturlig dynamik – alle faktorer, der er videnskabelig evidens for fremmer andre vilde arter.

WWF Verdensnaturfonden opfatter hegnet som symbolpolitik med uhensigtsmæssige og uønskede konsekvenser for den danske natur. At det vitterligt er symbolpolitik synes også bekræftet af miljø- og fødevarerminister Esben Lunde Larsen på et offentligt møde i Tønder. Et dyrt hegn som alene skal berolige eksportmarkederne.

Endelig, så er det oplyst på det samme offentlige møde i Tønder, samt af ministeren på dennes Instagram-profil, **at hegnet er midlertidigt**. Det forekommer som en uigennemtænkt og meget dyr beslutning – der endda muligvis vil vise sig at være i strid med internationale aftaler og EU-regler.

Det skal dog understreges, at WWF Verdensnaturfonden anerkender værdien af svinekødseksporten og at tilfælde af afrikansk svinepest vil kunne stoppe eksporten fra ramte besætninger, hvis det skulle komme så vidt.

Berørte arter

WWF Verdensnaturfonden er af den holdning, at vilde arter skal have levesteder, plads i naturen, og muligheder for at spredes naturligt. Det danske og Europæiske landskab er allerede gennemskåret af mange menneskeskabte barrierer. Det anvendes store samfundsressourcer til fx faunapassager for at sikre også helt almindelige arters spredning over fx motorveje.

Et vildsvinehegn som det foreslåede *på tværs* af Sønderjylland er den til dato mest indgribende spredningsbarriere for en række større, naturligt hjemmehørende pattedyrearter i Danmark. Og det modsætter WWF Verdensnaturfonden sig.

Alt efter hegnet udformning – dvs såvel højde som afstand mellem tråde eller maskestørrelse - frygter WWF Verdensnaturfonden, at en række vilde pattedyrarter og fugles spredning og vandringer vil blive påvirket:

Odder

Omfattet af *Habitatdirektivets bilag II og IV*, samt *Bernkonventionens liste II*.

Odderen vil ikke kunne forcere hegnet, hvis maskestørrelsen bliver for lille. Det vil være et alvorligt indgreb i denne arts spredningsmuligheder i det sønderjyske område.

Guldsjaka

Arten vil formentlig *ikke* kunne forcere hegnet og videre spredning af arten ind i Danmark vil blive forhindret.

Ræv

Arten vil som ovenstående formentlig *ikke* kunne forcere hegnet og udveksling af gener mellem populationer på tværs af hegnet formentlig umuligt.

for a living planet®

Ulv

Ulv er omfattet af *Habitatdirektivets bilag IV*, samt *Bernkonventionens liste II*.

Ulve vil formentlig kunne spredes ind i Danmarks på trods af hegnet, hvis det ikke bliver konstrueret for højt, men dyrene vil givetvis opleve hegnet som en barriere for spredning.

Hjortevildt

Hjorte vil kunne forcere hegnet, men vil alt efter konstruktion i sjældnere tilfælde kunne hænge fast i hegnet, eller overse det og komme til skade ved at løbe ind i hegnet.

Vildsvin

Vildsvin vil formentlig ikke kunne forcere hegnet – hvilket er hele hensigten med det.

Hare

Arten vil som ovenstående formentlig *ikke* kunne forcere hegnet og udveksling af gener mellem populationer på tværs af hegnet formentlig umuligt.

Los

Omfattet af *Bernkonventionens liste III*.

Der er ingen tvivl om at los breder sig i Europa – og i Tyskland – bl.a. gennem målrettede udsætningsprogrammer, samt indvandring østfra. På sigt og indenfor en årrække vil los givetvis begynde at forekomme naturligt ganske tæt på den dansk-tyske grænse og i sidste ende formentlig indvandre. Los kan springe højt og vil kunne forcere et lavt hegn, men bygges hegnet højt, vil arten få problemer med at spredes ind i Danmark

Fugle

Større fugle vil kunne forulykke i hegnet, hvis det kommer til at skære igennem fuglerige natur- og vådområder, hvor der fx i træksæsonen vil være høje fuglekoncentrationer. Her vil særligt gæs og ænder være i riskozonen.

Naturfredning

Vildsvinehegnet vil gennemskære landskaber og natur og hindre såvel menneskers og vilde arters bevægelsesfrihed.

Hegnet skal skære sig igennem det sønderjyske landskab, gå igennem en lang række §3- og EU-beskyttede naturområder, f.eks. Natura2000-områderne Tøndermarsken og Frøslev Mose/Jardelunder Moor.

Hegnet vil skæmme landskab og naturområder, samt fredede kulturminde som jord- og stendiger.

Turistbranchen har allerede protesteret. 320 privatejede matrikler vil blive påvirket, da ca 60 af de 70 km hegnet skal løbe hen over privatejet jord.

Internationale forpligtelser

Bern-konventionen - Konvention om beskyttelse af Europas vilde dyr og planter samt naturlige levesteder af 19. september 1979, der trådte i kraft den 1. januar 1983 i Danmark.

Formålet med konventionen er at bevare vilde planter og dyr samt deres levesteder med særlig fokus på truede og følsomme arter - samt migrerende arter:

for a living planet®

"The Convention aims to ensure conservation of wild flora and fauna species and their habitats. Special attention is given to endangered and vulnerable species, including endangered and vulnerable migratory species specified in appendices"

Odder er omfattet af konventionens liste II: "STRICTLY PROTECTED FAUNA SPECIES"

Los er omfattet af konventionens liste III: "PROTECTED FAUNA SPECIES"

Det er WWF Verdensnaturfondens opfattelse at det foreslåede vildsvinehegn helt eller delvist vil kompromittere Bern-konventionens beskyttelseshensigter af disse to arter. Særligt for odder synes der er være et problem og Miljø- og Fødevareministeriet må klarlægge entydigt om dette er tilfældet.

Habitatdirektivet

Direktivet skal sikre at der ikke foretages tiltag i eller i nærheden af det ikke hindrer opretholdelse af den N2000-områder, der påvirker beskyttede arters bevaringsstatus i deres naturlige udbredelsesområde".

For så vidt angår ulv er Danmark en del af dens naturlige udbredelsesområde. Såfremt vildsvinehegnet forhindrer ulv eller odders naturlige spredning vil det påvirke arternes bevaringsstatus.

WWF Verdensnaturfonden vil insistere på en uafhængig og troværdig vurdering af disse forhold.

Hegnets udformning

På gårsdagens møde i Tønder, oplyste ministeren i flg de referater WWF Verdensnaturfonden har modtaget, at hegnets endelig udformning eller højde ikke er fastlagt. Det kan blive højere end lovforslagets 1½ meter. Derudover oplyste ministeren, at hegnet ikke vil være et el-hegn. WWF Verdensnaturfonden viser her at hegn af lignende karakter, og med en anlægspris på 35 mio kr, der budgetteres med, vil meterprisen være ca. 515 kr/løbende meter. Dvs der formentlig vil være tale om et langt kraftigere udformning, end det som ministeriet viser på sine fotos og derfor langt mere synligt i landskabet og naturen end almindelige vildthegn. I flg. de referater vi har modtaget fra Tønder-mødet, har ministeren på oplyst at der vil være tale om et stadionlignende hegn – et eksempel ses her:

for a living planet®

WWF Verdensnaturfonden mener, at hegnets udformning efter alt at dømme vil være særdeles skæmmende i landskabet og naturen – ud over de problemer det vil skabe for vilde arters spredning og beboere, turister og erhvervs bevægelsesfrihed.

Hegnets effektivitet

WWF Verdensnaturfonden har noteret sig at **eneste dokumentation for vildsvinehegnets effektivitet** overfor afrikansk svinepest i det 50 sider lange høringsmateriale er flg. ene sætning:

"Erfaringer fra Tjekkiet har vist, at et hegn er en velegnet løsning til holde vildsvin ude af et område".

WWF Verdensnaturfonden naturligvis bedt om en uddybning heraf i forbindelse med anmodning om aktindsigt, men dette kan ikke oplyses nærmere inden høringsfristens udløb.

Vi anser det for helt uacceptabelt at Miljø- og Fødevarerministeriet ikke har offentliggjort en samlet og evidensbaseret redegørelse for et vildsvinehegnets effektivitet i forholdt til målsætningen for den meget store offentlige investering på 80 mio kr.

Dvs, at anlægsloven ophæver fx stort set alle naturfredninger og kulturmindebeskyttelser, samt bryder med internationale aftaler og hensigter med EU-lovgivning på noget nær det tyndest mulige grundlag, uden offentligheden i høringsperioden kan få fyldestgørende oplysninger.

Ud over hegnet, skal der sættes låger ved alle stier, graves ud til færste på alle veje til gene for lokale borgere, erhverv og tilrejsende turister.

Hertil kommer det løbende tilsyn og vedligeholdelsen af hegnet, som der årligt jf budgettet afsættes 3,5-4,5 mio. kr. til.

I flg tyske veterinærer og sågar vores egen fødevarerstyrelse er de primære smitteveje for afrikansk svinepest ikke vildsvin, men derimod dyretransporter, mennesker og fødevarer som kommer i kontakt med ikke-inficerede svin. At levende svin transporteres oftere end nogensinde over den dansk-tyske grænse, udgør langt den alvorligste spredningsrisiko, samt at disse transporters chauffører fx dropper en inficeret pølsemad på en rasteplads.

Langt størstedelen af den danske svinekødsproduktion foregår i lukkede staldsystemer med minimal smitterisiko. Det er helt usandsynligt at vildsvin skulle komme i kontakt med sådanne isolerede svinebesætninger. Hvis der endelig er danske svinebesætninger som er i "risikozonen", så er det frilandsbesætningerne, hvorfor effektiv hegning omkring disse dyr, naturligvis burde prioriteres. Præcis som man gør det i Tyskland.

I det hele taget kunne vi gøre som i Tyskland og fokusere på rengøring og desinfektion af lastbiler, foretage kontrol af affaldshåndtering, sikring af affaldsspande, samt øget informationsmateriale ved færgelejer og motorvejsrastepladser.

for a living planet

Afsluttende bemærkninger

WWF Verdensnaturfonden vil insistere på, at Miljø- og Fødevareministeriet fremlægger fyldestgørende evidens for hegnets effektivitet i henhold til formålet – at hindre afrikansk svinepest i Danmark – set i lyset af den forventede meget omfattende landskabsmæssige, rekreative og naturmæssige betydning dette vildsvinehegn formentlig vil få.

Generelt vil WWF Verdensnaturfonden dog vende sig i mod dette 68 km lange kyst-til-kyst hegn, før andre og mere effektive tiltag er gennemført.

Med venlig hilsen

Thor Hjarsen, M. Sc.

Seniorbiolog, biodiversitet og naturpolitik

Miljøfaglig Afdeling

WWF Verdensnaturfonden

t.hjarsen@wwf.dk / 2212 9360